

Nr 9.

Av herr **Jacobsson m. fl.**, *angående vissa ändringar i arvsbeskattningen.*

Ett område, inom vilket möjligheter till åtgärder, ägnade att leda till höjd nativitet, förefinnas, utgör arvsbeskattningen. Dock ha de tillfällen, som här givas statsmakterna i befolkningspolitiskt hänseende, i blott ringa utsträckning tillvaratagits.

De lättnader, som nu gällande bestämmelser i förordningen den 19 november 1914 om arvsskatt och skatt för gåva giva åt barnrika familjer, äro dels det skattefria beloppets storlek i skyldskapsklass I, där detta belopp uppgår till 1,000:— kronor mot 200:— kronor i de övriga klasserna, samt dels progressiviteten i beskattningen, vilken för klass I medför, att skatteprocenten varierar mellan 1 och 20 till skillnad från de övriga skyldskapsklasserna, där 2 % utgöra minimum och progressiviteten är avsevärt högre.

I utländsk rätt har emellertid vida större hänsyn tagits till barnantalet vid avskattning. Sålunda medgivas i fransk rätt nedsättningar i den rena arvsskatten, le droit de mutation par décès, med hänsyn till antalet barn och kvarlåtenskapsskatten, la taxe successorale, införd under kriget, utgår numera blott i de fall, där den avlidne var barnlös eller endast efterlämnade ett barn. I den tyska arvsbeskattningen gällde tidigare den regeln, att om arvslott utgick till arvlåtarens avkomlingar och därmed jämställda personer och värdet ej översteg 5,000 mark, utgick ingen arvsskatt. I övriga arvsklasser var gränsen för skattefrihet satt till 2,000 resp. 500 mark. Den senaste lagstiftningen på detta område i Tyskland har än mer tagit hänsyn till befolkningspolitiska synpunkter: det skattefria beloppet har sålunda för barn till arvlåtaren höjts till icke mindre än 30,000 mark och för barnbarn till 10,000 mark.

Arvsskatten är väl lämpad såsom ett medel i en positiv befolkningspolitik. Många, som nu undandraga sig föräldraskapets plikter, skulle säkerligen med glädje uppfylla desamma, om de ej hyste oro för barnens framtid i ekonomiskt hänseende, beroende på att deras tillgångar vid ett dödsfall synas dem för ringa, särskilt om barnen i händelse av tidigt dödsfall för någon av föräldrarna eller av annan omständighet vid den tidpunkten icke skulle vara i stånd att ekonomiskt reda sig själva. En hög arvsskatt befäster ytterligare denna känsla och detta är desto olyckligare eftersom de, som tänka på detta vis, ofta äro de mera ansvarsställande individerna, vilka i de flesta fall äro de ur rasbiologisk synpunkt värdefullaste elementen i ett samhälle.

Denna mindre tilltalande men tyvärr ofrånkomliga konsekvens av arvsbeskattningen märkes särskilt inom den självägande jordbrukarklassen, där jord-

brukets svårigheter under de senaste åren mångenstädes ha väckt rädsla för mer än en arvinge med hänsyn till jordbrukets skuldbörda och därav följande räntebelastning, vilken ju i hög grad ökas om det finnes flera arvingar, som kanske måste utlösas av den, som övertager fädernegården. Då jordbrukarna utgöra en synnerligen viktig tillgång ur befolkningspolitisk synpunkt framstår denna olägenhet av arvsbeskattningen i dess nuvarande form som än mera olycklig.

Det ovan sagda gäller emellertid icke blott jordbrukare: även många innehavare av s. k. familjeföretag anlägga samma synpunkter.

Till de nuvarande 4 klasserna vid arvsbeskattningen bör därför läggas en ny lägre klass, vilken omfattar de kategorier, som nu hänföras till första klassen, alltså efterlevande make eller barn eller adoptivbarn eller avkomling till barn eller adoptivbarn, men vilken klass blott skulle komma till användning när arvlåtaren efterlämnat 3 eller flera barn. Avlidna barn skulle då anses representerade om de efterlämnat arvingar. Den nuvarande första klassen skulle alltså fortfarande under samma förutsättningar som nu tillämpas, därest inga eller mindre än 3 barn eller därmed enligt lagen jämställda funnes efter arvlåtaren.

För den nya skyldskapsklassen bör skattesatsen vara åtskilligt längre. Det skattefria beloppet bör där uppgå till 2,000:— kronor, det dubbla mot vad som nu gäller för motsvarande kategorier. Den skatt, som uttages i denna nya klass, bör börja med lägre procentsats än nuvarande skyldskapsklass I, 1 %. Lämpligen kunde minimiprocenten vara 0,5 för att sedan stiga till en maximisiffra av 15 %.

Någon förändring av gåvoskatten i samband härmed synes oss ej böra ifrågakomma bl. a. därför att ett dylikt hänsynstagande till barnantalet av skatte tekniska skäl vore omöjligt vid gåvoskatten.

Genom den av oss föreslagna arvsskatteändringen påverkas likväl gåvoskatten jämlikt § 26 i K. F. angående arvsskatt och skatt för gåva, vari stadgas inräknande i arvslott av skattepliktig gåva, given till arvinge eller testamentstagare inom i regel 4 år före arvlåtarens dödsfall.

Skulle emellertid — särskilt med hänsyn till att inkomsten av arvs- och gåvoskatten under de närmaste åren bundits för amortering av statens upplåning till anordnande av allmänna arbeten — en undersökning av de ekonomiska verkningarna av ett bifall till motionen giva till resultat en starkare minskning av de medel, som beräknas inflyta av arvs- och gåvoskatten än vad som ur statsfinansiell synpunkt kan godtagas, bör riksdagen enligt vår mening taga under övervägande en denna minskning i möjligaste mån kompenserande höjning av arvs- och gåvoskatten i de nuvarande skyldskapsklasserna III och IV. Visserligen är skattens storlek i dessa klasser redan nu betydande, men med hänsyn till befolkningsfrågans läge anse vi nödvändigt, att familj och barn även vid arvsbeskattningen erhålla skydd i högre grad än vad nu är fallet.

Under hänvisning till det ovan anförda hemställa vi,

att riksdagen hos Kungl. Maj:t hemställer om ytterligare utredning i ämnet och föreläggande för riksdagen av de förslag, vartill denna utredning kan föranleda.

Stockholm den 12 januari 1935.

C. Gösta Jacobsson.

Alf Meyerhöffer.

John Gustafsson
i Välsnäs.
